

Штучний інтелект крізь призму судової практики: реалії, помилки та перспективи

Автор: Берназюк Ян

Організація: Верховний Суд

Видання: Конституціоналіст · 2026

Дата публікації: 2026-04-13

Постійна адреса:

<https://constitutionalist.com.ua/shtuchnyj-intelekt-kriz-pryzmu-sudovoi-praktyky-realii-pomylyky-ta-perspektyvy/>

Відомості про матеріал

НАЦІОНАЛЬНА ШКОЛА СУДДІВ УКРАЇНИ

Програма підготовки для підтримання кваліфікації

суддів місцевих загальних судів

4 лютого 2026 року

Ян БЕРНАЗЮК,

суддя Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду,

доктор юридичних наук, професор

Ухвала Верховного Суду від 15 січня 2026 року у справі № 240/14153/24

- Учасники справи зобов'язані дотримуватися принципу фахового людського контролю при використанні технологій штучного інтелекту.
- Посилання на неіснуючі постанови Верховного Суду може свідчити про використання учасником справи інструментів штучного інтелекту та отримання результату у формі так званих галюцинацій, що свідчить про недобросовісне користування учасником справи процесуальними правами.
- Скаржник у касаційній скарзі як на підстави для касаційного оскарження рішень судів першої та апеляційної інстанцій послався на неврахування судами низки постанов Верховного Суду. Проте перевіркою Єдиного державного реєстру судових рішень встановлено, що жодного з перерахованих судових рішень Великої Палати Верховного Суду та Верховного Суду не існує в реальності.

Ухвала Верховного Суду від 15 січня 2026 року у справі № 240/14153/24

- Тобто зазначені в касаційній скарзі номери справ та дати ухвалення постанов є вигаданими, а посилання на сформовані висновки – неправдивими.
- Подібні дії суперечать принципу добросовісності користування процесуальними правами, закріпленому у ст. 45 КАС України, та ставлять під сумнів обґрунтованість касаційної скарги загалом.
- Верховний Суд звернув увагу, що характер наведених посилань може свідчити про використання учасником справи інструментів штучного інтелекту та, відповідно, отримання на запит результату у формі «галюцинацій» (феномен, за якого результат роботи системи генеративного ШІ містить неточну або хибну інформацію, що оманливо представлена як достовірна).

Ухвала Верховного Суду від 15 січня 2026 року у справі № 240/14153/24

- Використання ШІ для підготовки процесуальних документів саме по собі не заборонене. Проте відповідальність за достовірність інформації, викладеної у процесуальних документах, покладається виключно на учасника справи.
- Суд відзначив обов'язковість дотримання принципу фахового людського контролю (human-in-the-loop). Використання ШІ у правничій діяльності допускається виключно як допоміжний інструмент, який не може замінити професійну діяльність правника: його критичне мислення, фахове судження та правову кваліфікацію.
- Подання до суду процесуальних документів, згенерованих ШІ, за відсутності фахової перевірки, свідчить про неналежне виконання професійних обов'язків і недобросовісне користування учасником справи процесуальними правами, що може бути кваліфіковано як вияв неповаги до суду.

Рішення Броварського міськрайонного суду Київської області від 02 травня 2023 року у справі № 361/4011/20

- Представник відповідача зазначав, що аналіз схожості знаків було проведено із залученням ChatGPT. Суд наголошує, що на даний час в Україні відсутнє законодавство, яке б дозволяло використовувати висновки ШІ як засіб доказування. Технології ШІ не мають статусу експерта чи спеціаліста. Посилання на висновки чи результати аналізу згенеровані ШІ не можуть розглядатися як належні та допустимі докази. Відтак, відповідні посилання судом відхиляються.
- Це одне з перших рішень, де суд чітко окреслив процесуальні межі ШІ. Суд застосував формальний підхід: оскільки ШІ не є суб'єктом права і не має сертифікації експерта, його висновки не мають доказової цінності. Суд фактично прирівняв ШІ до неналежного джерела інформації, яке не може замінити процесуальні джерела доказів.

Постанова Київського апеляційного суду від 05 лютого 2024 року у справі № 361/4450/20

- Скаржник посилається на результати аналізу ChatGPT щодо ступеню схожості торговельних марок. Колегія суддів зазначає, що за відсутності належного законодавчого регулювання та верифікації роботи ШІ, результати його діяльності мають характер ймовірнісних припущень. Використання ШІ при формуванні правової позиції є правом сторони, проте такі результати не можуть підміняти собою доказову базу. Процес роботи ШІ не є прозорим та верифікованим, що унеможливорює перевірку їх висновків на предмет достовірності.
- Апеляційний суд підтримав позицію першої інстанції, але додав важливий акцент на непрозорості ШІ. Суд визнав право сторони використовувати ШІ для внутрішньої підготовки (чернетки позиції), проте категорично заборонив використовувати ці напрацювання як докази. Головна претензія суду – неможливість верифікації (перевірки), як саме ШІ прийшов до того чи іншого висновку.

Ухвала Верховного Суду від 08 лютого 2024 року у справі № 925/200/22

- Протиставлення учасником судового процесу у процесуальній заяві висновків Судової палати ВС з правового питання та ШІ, що не має нормативного регулювання та науково доведеного підґрунтя для використання, як підстава для роз'яснення рішення суду, неминує спричиняє проблеми з точки зору впливу на авторитет ВС. Стрімкий розвиток генеративних моделей ШІ відкриває нові можливості, в тому числі й для судочинства, проте і створює нові ризики. ШІ може бути корисним та допоміжним інструментом у сфері правосуддя, але не може замінити суддів. Ухвалення рішень має, явно чи неявно, здійснюватися лише суддями. Це не можна делегувати або виконувати за допомогою технології.
- Це фундаментальне рішення ВС, яке встановлює пріоритет суддівського розсуду над технологічними інструментами. Суд визначив ШІ як виключно допоміжну технологію. ВС прямо вказав, що висновки ШІ не можуть стояти в одному ряду з судовим тлумаченням, а спроба їх порівняти є загрозою для правової системи.

Окрема думка судді Верховного Суду від 08 лютого 2024 року у справі № 925/200/22

- Саме по собі посилання на інформацію, що була згенерована за допомогою технологій ШІ, за відсутності інших обґрунтованих обставин, які б свідчили про недобросовісні процесуальні дії особи, не може визнаватися зловживанням процесуальними правами. Вважаю, що, пославшись на відповіді, згенеровані «ChatGPT», з метою обґрунтування своєї позиції, заявник не виявив неповагу до Суду та не поставив під сумнів його висновки, навпаки – прагнув з'ясувати та уточнити окремі висновки.
- Посилання на ШІ – це лише один із сучасних способів аргументації. Якщо в діях адвоката немає наміру образити суд, то саме лише згадування ChatGPT не повинно автоматично вважатися неповагою чи зловживанням.

Постанова Ленінського районного суду міста Запоріжжя від 17 грудня 2024 року у справі № 334/8944/24

- Суду не бере до уваги письмові пояснення адвоката, в яких він посиляється на висновки «ChatGPT». Надання суду, у якості доказу розрахунків здійснених «ChatGPT», на підставі якого суд має встановити відсутність події і складу адміністративного правопорушення, замість надання належного доказу – висновку експерта суд сприймає як неповагу. Технології не повинні втручатися у сферу справедливості. Технології не повинні знеохочувати або перешкоджати критичному мисленню суддів.
- Суд першої інстанції зайняв максимально жорстку позицію. Він не просто відхилив ШІ як доказ, а кваліфікував спробу замінити ШІ-розрахунками висновок експерта як неповагу до суду. Суд вбачає в ШІ загрозу для критичного мислення судді, вважаючи, що ШІ намагається замінити людину з процесу оцінки фактів.

Постанова Верховного Суду від 07 травня 2025 року у справі № 335/12523/23

- Доводи захисника про те, що результати аналізу доказів, проведеного за допомогою «ChatGPT», підтверджують відсутність у засудженого наміру на вчинення злочину. Відповідно до КПК України єдиним суб'єктом, уповноваженим на оцінку доказів, є суд. Технології ШІ не наділені процесуальним статусом експерта чи спеціаліста. Їхні висновки не мають преюдиційного чи доказового значення. ШІ не попереджається про кримінальну відповідальність за надання завідомо неправдивого висновку, а його оцінки не є загальновизнаними в криміналістиці.
- Верховний Суд підкреслив відсутність процесуальної правосуб'єктності ШІ. Ключовий правовий акцент зроблено на неможливості притягнення ШІ до кримінальної відповідальності (ст. 384, 385 КК України), що робить його «експертні висновки» юридично нікчемними. Суд розглядає ШІ як аргументація сторони, сформована з використанням ШІ, але не як джерело об'єктивної істини.

Рішення Львівського окружного адміністративного суду від 22 травня 2025 року у справі № 380/23232/24

- Позивачі зауважили, що використовуючи ШІ, як засіб сприяння здійсненню належного правосуддя, згідно з відповіддю, що надала система «ChatGPT» зазначено: звернення родича не є перешкодою для отримання виплати. Суд критично оцінює доводи. Використання ШІ як допоміжного інструменту для формування правової позиції не може замінити суддів. Ухвалення рішень має здійснюватися лише суддями.
- Посилання на ШІ для тлумачення норм права (трактування постанов КМУ) є неприпустимим. Суд чітко розмежував допоміжне значення ШІ (пошук, структурування) та «виключну компетенцію» судді (правозастосування). Фактично суд відмовився приймати ШІ як альтернативний спосіб тлумачення закону.

Постанова Верховного Суду від 27 травня 2025 року у справі № 161/5016/21

- Щодо тверджень сторони захисту про те, що частину зображень було згенеровано за допомогою ШІ, а не отримано шляхом фотофіксації реальних об'єктів. Суд зазначає, що використання технологій ШІ для створення забороненого контенту не звільняє особу від кримінальної відповідальності. Критерієм є факт виготовлення та розповсюдження матеріалів певного змісту, незалежно від того, створені вони реальною людиною чи згенеровані ШІ.
- У цій справі суд зіткнувся з ШІ як з інструментом вчинення правопорушення. Позиція суду: юридичне значення має результат (контент), а не спосіб його створення. Це створює прецедент, де посилання на ШІ не може бути способом захисту або виправданням у справах, пов'язаних із забороненим контентом.

Ухвала Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду від 28 травня 2025 року у справі № 991/4110/25

- Суддя зазначає, що ухвалення рішень здійснюється на підставі законодавства, фактичних обставин, а не виходячи з інформації, згенерованої ШІ. Апелювання до позиції, згенерованої ChatGPT розцінюю як зловживання процесуальними правами, прояв неповаги до суду, а також до судової системи загалом. Скарги або заяви, з яких убачається зловживання процесуальними правами, є неприйнятними та підлягають поверненню
- ВАКС демонструє максимально суворий процесуальний підхід (у процесуальному сенсі) саме лише звернення до ШІ-аргументації. Суд розглядає це не просто як слабку позицію, а як пряму образу суду. Позиція ВАКС вказує на те, що в антикорупційних справах використання ШІ-відповідей може призвести до повернення скарги без розгляду.

Ухвала Верховного Суду від 19 червня 2025 року у справі № 520/6119/23

- Заявник описує проблему щодо вибору стратегії оскарження та необхідність використання платної версії ШІ у квітні 2025 року для формування правової позиції. Колегія суддів звертає увагу позивача, що проблеми із вибором правової позиції є суб'єктивними труднощами сторони. Посилання позивача на необхідність використання платної версії ШІ підкреслює надзвичайно тривалу бездіяльність заявника. Використання ШІ не є об'єктивною, непереборною перешкодою, що може виправдати пропуск процесуального строку.
- Суд відхилив аргумент про те, що потреба в доступі до передових технологій ШІ (платної версії) є підставою для поновлення строків. Позиція Верховного Суду: професійна правнича допомога має базуватися на знаннях юриста, а очікування допомоги від ШІ є ознакою недбалості, а не поважною причиною пропуску строку.

Постанова Верховного Суду від 08 липня 2025 року у справі № 925/496/24

- Скажчик посилається на результати аналізу згенеровані «ChatGPT» як підтвердження відсутності вини у невиконанні умов договору. Суд зазначає, що програмні продукти на базі ШІ не є суб'єктами процесу та не можуть надавати висновки, що мають силу доказу. Використання ШІ є формою власного аналізу сторони, який підлягає перевірці на загальних підставах. Не може бути скасоване правильне по суті і законне рішення з одних лише формальних міркувань.
- Суд у цій справі фактично прирівняв ШІ-аналіз до звичайної логічної побудови сторони. Суд відмовився визнавати за ШІ статус експерта, підкресливши, що будь-який результат роботи ШІ має перевірятися так само прискіпливо, як і будь-яке інше твердження адвоката.

Ухвала Київського апеляційного суду від 30 липня 2025 року у справі № 11-кп/824/1818/2025I

- Колегія суддів звертає увагу на зміст вироку, який обтяжений довільним трактуванням загальних понять, тверджень, наведенням теоретичних аспектів права, згенерованих ШІ «ChatGPT», що ставить під сумнів суддівський розсуд та судове тлумачення окремих питань. Використання ШІ повинно, перш за все, поважати природу судового процесу. ШІ може бути допоміжним інструментом у сфері правосуддя, але не може замінити суддів.
- Це резонансне рішення, де апеляційний суд скасував вирок саме через те, що суддя використав ChatGPT для написання мотивувальної частини. Інтелектуальна робота судді з тлумачення закону є його виключною функцією. Делегування цієї функції ШІ визнано істотним порушенням, яке веде до скасування судового рішення.

Ухвала Верховного Суду від 18 серпня 2025 року у справі № 752/4458/23

- Заявник у клопотанні про поновлення процесуального строку зазначає про необхідність використання сервісів ШІ для підготовки якісної касаційної скарги та пошуку релевантної судової практики. Суд вважає наведені підстави неповажними. Збір нових доказів чи пошук правової позиції за допомогою ШІ не є об'єктивною причиною для пропуску строку. Визнати підстави для поновлення процесуального строку неповажними.
- Суд продовжує лінію жорсткого дотримання процесуальних строків. Суд прямо вказав, що очікування на допомогу ШІ або час, витрачений на роботу з ШІ, не виправдовує затримку у поданні скарги. Професійний юрист має володіти навичками аналізу самостійно, а технологія не може бути легітимною причиною для відступу від процесуальної дисципліни.

Ухвала Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду від 01 вересня 2025 року у справі № 991/3222/25

- Апелянт у скарзі використовує аргументацію, побудовану на висновках ШІ щодо кваліфікації діянь. Суд наголошує на недопустимості підміни професійної правничої допомоги висновками ШІ. Подання скарги, зміст якої базується на неперевірених технологічних висновках, розцінюється як неналежне виконання представником своїх обов'язків.
- ВАКС у цьому рішенні пішов ще далі, розглядаючи використання ШІ не просто як помилку, а як ознаку професійної некомпетентності адвоката. Суд фактично попередив захисників: копіювання висновків ШІ без їх критичного переосмислення може стати підставою для визнання скарги неприйнятною через порушення стандартів надання правової допомоги.

Ухвала Верховного Суду від 12 вересня 2025 року у справі № 750/6682/23

- Неупереджена думка ШІ на заявлені ним підстави відводу, не має значення для вирішення питання про відвід... Ухвалюючи рішення, судді керуються виключно положеннями закону та своїм внутрішнім переконанням, висновки сформовані ШІ не мають жодного доказового значення для встановлення наявності чи відсутності обставин, що викликають сумнів в неупередженості або об'єктивності суддів.
- Верховний Суд відхилив спробу сторони використати ШІ як «незалежного арбітра» для оцінки упередженості суддів. Суд наголосив, що категорія неупередженості є правовою і суб'єктивною, а ШІ не може оцінювати внутрішній стан людини або етичні аспекти її поведінки.

Постанова Новозаводського районного суду м. Чернігова від 17 жовтня 2025 року у справі № 751/8289/25

- Цитата з постанови «Ось перевірений і відредагований варіант вашого тексту з виправленням граматичних, стилістичних і пунктуаційних помилок:» (міститься безпосередньо у мотивувальній частині рішення).
- Вказана фраза є типовою преамбулою (артефактом) мовної моделі перед видачею відредагованого тексту. Потрапляння цього фрагмента в офіційний текст постанови свідчить про те, що суд

використовував ШІ для стилістичної правки пояснень учасників чи мотивувальної частини, однак припустився недбалості при фінальному редагуванні. Це піднімає питання про межі автоматизації судового процесу та ризик втрати суддівського контролю над текстом рішення.

Рішення Господарського суду міста Києва від 24 жовтня 2025 року у справі № 910/9176/24

- Адвокатом у письмових та усних поясненнях використовувалися такі терміни "спеціальна військова операція", "на Україні" тощо, які хоч і були пояснені використанням ШІ, проте у сукупності із іншими доказами, на думку суду, свідчать про певний світогляд, притаманний підсанкційним особам.
- Суд зайняв жорстку позицію щодо використання ШІ як виправдання за деструктивний контент. Сторона намагалася пояснити вживання термінології країни-агресора технічною помилкою ШІ. Однак суд розцінив це як усвідомлену позицію сторони, вказавши, що залучення ШІ до підготовки документів не знімає відповідальності за їхній зміст. Ця позиція підтверджує презумпцію того, що адвокат повинен повністю контролювати та верифікувати кожен термін, згенерований ШІ.

Ухвала Київського окружного адміністративного суду від 03 листопада 2025 року у справі № 320/52891/25

- Заявник зазначає, що ним у зв'язку з припущенням, що зазначене рішення виготовлене за допомогою ШІ, без контролю судді було подано скаргу на дії судді до ВРП. Вважає, що наявність дисциплінарної скарги може викликати у останнього емоції помсти. Суд зазначає, що зазначені позивачем обставини не підтверджуються жодними належними та допустимими доказами та не свідчать про наявність обґрунтованого сумніву щодо неупередженості.
- Суд розглядав спробу відводу судді на підставі підозр у використанні ШІ для написання попередніх рішень. Саме по собі припущення про використання ШІ без доказів не може вважатися ознакою упередженості чи некомпетентності. Суд фактично захистив незалежність судді, вимагаючи від учасників процесу високого стандарту доказування фактів неправомірного використання ШІ.

Рішення Одеського окружного адміністративного суду від 11 листопада 2025 року у справі № 420/26668/25

- Представник позивача спирається на буквально вигадані норми, які не існують в національному законодавстві України, що притаманно неперевіреним роботі ШІ. Якщо адвокат застосовує ШІ, він не може пасивно покладатись на них і тим самим уникати свого професійного обов'язку. Якщо адвокат використав ШІ, але не перевірів його результати, то це може вважатись недбалістю або порушенням професійних обов'язків.
- Суд застосував поняття юридичних галюцинацій ШІ, коли в позові з'явилися посилання на неіснуючі статті законів. Суд не лише констатував помилку, а й послався на європейські етичні стандарти для адвокатів, прирівнявши неперевірене використання ШІ до професійної недбалості.

Ухвала Полтавського окружного адміністративного суду від 17 листопада 2025 року у справі № 538/819/25

- Матеріальну шкоду: витрати на підготовку процесуальних документів, включно з оплатою підписки ChatGPT Plus (докази додаю до кінця розгляду справи, в залежності від кількості місяців необхідності використання підписки).
- Цей документ фіксує нову тенденцію в судових витратах – спробу сторони стягнути з опонента вартість підписки на ШІ як частину витрат на підготовку позову. Хоча у цій справі суд повернув заяву з процедурних підстав, сам факт такої вимоги є важливим фактом: учасники процесу починають розглядати ШІ (і такі, що підлягають відшкодуванню) витрати нарівні з послугами пошти чи послугами адвоката.

Ухвала Дубенського міськрайонного суду Рівненської області від 21 листопада 2025 року у справі № 559/4182/23

- Звичайно, людина може користуватись послугами ШІ при формуванні своєї позиції, але необхідно уникати юридичних галюцинацій ШІ і формувати вимоги скарги не абстрактні, а конкретні і згідно вимог чинного законодавства.
- Суддя у цій справі ввів у правовий обіг термін «юридичні марення ШІ» (галюцинації). Суд визнав право громадян використовувати ШІ як допоміжний інструмент, проте чітко вказав на ризик генерування ШІ неіснуючих норм або абстрактних вимог. Використання ШІ не звільняє учасника від обов'язку дотримуватися конкретики та процесуальних фільтрів, встановлених процесуальним законом.

Вирок Дніпровського районного суду міста Києва від 09 грудня 2025 року у справі № 755/23443/25

- Розміщував відповідні відеоматеріали, які були спеціально виготовлені за допомогою наявних у нього технічних засобів з використанням інструментів ШІ для анімованих фотографій, який «оживляє» додавши до нього розмовний текст, почав розміщувати короткі відеоролики із зображеннями фізичної особи в образі головного героя телесеріалу; надсилаючи їм текстові повідомлення згенеровані ШІ.
- Це знаковий вирок, де ШІ виступає знаряддям вчинення злочину (шахрайства). Обвинувачений використовував технології Deepfake для створення розмовних відео, видаючи їх за звернення «мольфара», а текстові відповіді жертвам також генерував через ШІ. Суд кваліфікував такі дії як незаконні операції з використанням електронно-обчислювальної техніки (ч. 4 ст. 190 КК). Вирок демонструє, що використання ШІ для введення в оману є обтяжуючим фактором цифрового шахрайства.

Рішення Миргородського міськрайонного суду Полтавської області від 10 грудня 2025 року у справі № 541/2432/25

- Доводи відповідача, які ґрунтуються лише на інформації з відкритих джерел мережі Інтернет, а також висновків ШІ щодо пошукових запитів, були спростовані дослідженими судом доказами.
- Це рішення фіксує процесуальну поразку аргументації від ШІ. Відповідач намагалася спростувати факт правонаступництва банківських установ, посилаючись на висновки, згенеровані ШІ за її пошуковими запитами. Суд віддав пріоритет офіційним документам (витягам із реєстрів та статутам) над результатами пошуку ШІ. Правова позиція суду: позиція ШІ не мають самостійної юридичної сили, якщо вони суперечать відомостям із державних інформаційних систем та письмовим доказам.

Додаткові джерела

- 1. Берназюк Ян. Штучний інтелект та система правосуддя України: результати співпраці у році, що минув <https://so.supreme.court.gov.ua/authors/934/shtuchnyi-intelekt-ta-systema-pravosuddia-ukrainy-rezultaty-spiopratsi-u-rotsi-sh%D1%81ho-mynuv>
- 2. Берназюк Ян. Наукові надбання як основа для наступних кроків на шляху інтеграції штучного інтелекту в систему правосуддя <https://so.supreme.court.gov.ua/news/949/naukovi-nadbannia-iak-osnova-dlia-nastupnykh-krokv-na-shliakhu-intehratsii-shtuchoho-intelektu-v-systemu-pravosuddia>
- 3. Берназюк Ян. Цифрова ера правосуддя: роль ШІ у забезпеченні єдності судової практики в Україні <https://so.supreme.court.gov.ua/news/986/tsyfrova-era-pravosuddia-rol-shi-u-zabezpechenni-iednosti-sudovoi-praktyky-v-ukraini>
- 4. Bernaziuk Ian. Artificial Intelligence and the Judicial system of Ukraine: results of cooperation in the past year <https://constitutionalist.com.ua/artificial-intelligence-and-the-judicial-system-of-ukraine-results-of-cooperation-in-the-past-year>

- 5. Берназюк Ян. Штучний інтелект і його використання для забезпечення єдності судової практики як складової довіри до суду // Слово Національної школи суддів України. – 2024, № 2(49), С. 16-35 https://slovo.nsj.gov.ua/images/pdf/2024_4_49/nsj_4_49_2024.pdf
- 6. Берназюк Ян. Ера ШІ й роль верховних судів у цифровій трансформації правосуддя // Юридична газета. № 4 (792). - С. 16-18. <https://jur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/era-shi-y-rol-verhovnih-sudiv-u-cifroviy-transformaciyi-pravosuddya.html>
- 7. Bernaziuk Ian. Artificial Intelligence in the Ukrainian Judiciary: Charting the Course Under the Digital Gavel <https://constitutionalist.com.ua/artificial-intelligence-in-the-ukrainian-judiciary-charting-the-course-under-the-digital-gavel>
- 8. Bernaziuk Ian. Benchmarking Justice: Can AI Uphold the Rule of Law? <https://law.ukma.edu.ua/wp-content/uploads/2025/11/Rule-of-Law-and-AI-Challenges.pdf>
- 9. Берназюк Ян. Застосування ШІ під час розгляду окремих категорій справ в судах: міжнародний досвід <https://nsj.gov.ua/ua/training/programi-lviv/26-30-sichnya-2026-r-programa-pidgotovki-dlya-pidtrimannya-kvalifikatsii-suddiv-mistsevih-zagalnih-sudiv/>
- 10. Берназюк Ян. Межі втручання у приватне життя в умовах загроз національній безпеці: стандарти і виклики для правосуддя https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/135.%20Limits_of_Interference_Private_Life_under_National_Security%20Threats_bernaziuk.pdf
- 11. Берназюк Ян, Фонова Олена. Правосуддя 2035: між правом і кодом»: Випуск № 18 подкастів НШСУ https://youtu.be/UlghLhHV8os?si=nCpvAl5p5KP3tY_G

Джерела та матеріали

1. Ухвала Верховного Суду від 15 січня 2026 року у справі № 240/14153/24. <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133336040>
2. Додаткові джерела. <https://so.supreme.court.gov.ua/authors/934/shtuchnyi-intelekt-ta-systema-pravosuddia-ukrainy-rezultaty-spi-vpratsi-u-rotsi-sh%D1%81ho-mynuv>
3. Додаткові джерела. <https://so.supreme.court.gov.ua/news/949/naukovi-nadbannia-iak-osnova-dlia-nastupnykh-krokv-na-shliakh-u-intehratsii-shtuchoho-intelektu-v-systemu-pravosuddia>
4. Додаткові джерела. <https://so.supreme.court.gov.ua/news/986/tsyfrova-era-pravosuddia-rol-shi-u-zabezpechenni-iednosti-sudovoi-praktyky-v-ukraini>
5. Додаткові джерела. <https://constitutionalist.com.ua/artificial-intelligence-and-the-judicial-system-of-ukraine-results-of-cooperation-in-the-past-year>
6. Додаткові джерела. https://slovo.nsj.gov.ua/images/pdf/2024_4_49/nsj_4_49_2024.pdf
7. Додаткові джерела. <https://jur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/era-shi-y-rol-verhovnih-sudiv-u-cifroviy-transformaciyi-pravosuddya.html>
8. Додаткові джерела. <https://constitutionalist.com.ua/artificial-intelligence-in-the-ukrainian-judiciary-charting-the-course-under-the-digital-gavel>
9. Додаткові джерела. <https://law.ukma.edu.ua/wp-content/uploads/2025/11/Rule-of-Law-and-AI-Challenges.pdf>
10. Додаткові джерела. <https://nsj.gov.ua/ua/training/programi-lviv/26-30-sichnya-2026-r-programa-pidgotovki-dlya-pidtrimannya-kvalifikatsii-suddiv-mistsevih-zagalnih-sudiv/>
11. Додаткові джерела. https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/135.%20Limits_of_Interference_Private_Life_under_National_Security%20Threats_bernaziuk.pdf
12. Додаткові джерела. https://youtu.be/UlghLhHV8os?si=nCpvAl5p5KP3tY_G

Файли матеріалу

Оригінальний файл автора